

**แนวทางการสืบทอดภูมิปัญญารำโทนสำหรับเด็กและเยาวชนบ้านเปละปลอ ตำบลดอนชมพู
อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ความรู้และภูมิปัญญาการรำโทนของชุมชนบ้านเปละปลอ ตำบลดอนชมพู อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา 2) ศึกษาข้อมูลสถานการณ์ของเด็กและเยาวชนบ้านเปละปลอ ตำบลดอนชมพู อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา 3) ศึกษาแนวทางในการสืบทอดภูมิปัญญารำโทนสำหรับเด็กและเยาวชนบ้านเปละปลอ ตำบลดอนชมพู อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มเป้าหมายเลือกแบบเจาะจงประกอบด้วย 1) เด็กและเยาวชน จำนวน 20 คน 2) ผู้ปกครอง จำนวน 5 คน 3) ผู้สูงอายุ จำนวน 3 คน เครื่องมือวิจัยได้แก่ 1) ประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึก 2) แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม 3) ประเด็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ 4) แบบประเมิน ใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าในด้านวิธีการและด้านข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ความรู้และภูมิปัญญาการรำโทนของชุมชนบ้านเปละปลอ ตำบลดอนชมพู อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา มีองค์ความรู้ที่สำคัญ 8 ด้าน คือ 1) ประวัติความเป็นมาของชุมชน 2) ประวัติความเป็นมาของวัฒนธรรมรำโทนของชุมชน 3) ชนิดเครื่องดนตรี 4) ด้านลักษณะของท่ารำ 5) ด้านเทศกาลการแสดงรำโทน 6) ด้านเพลงที่ใช้ร้องในการแสดง 7) ด้านการแต่งกาย 8) ด้านจำนวนคนที่ใช้ในการแสดง โดยมีครุภูมิปัญญาการรำโทนที่สำคัญแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ 1) คนร้อง 2) คนเล่นดนตรี 3) คนรำ

2. ข้อมูลสถานการณ์ของเด็กและเยาวชนบ้านเปละปลอ ตำบลดอนชมพู อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา มีสถานการณ์ที่สำคัญ 2 ส่วน คือ 1) สถานการณ์ด้านสร้างสรรค์ในภาพรวมเด็กและเยาวชนมีความสามารถที่จะร่วมทำกิจกรรมของชุมชนไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมในทางศาสนาและกิจกรรมในการพัฒนาชุมชน 2) สถานการณ์ที่เป็นปัญหา พบว่ามีเพียงบางส่วนที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในเรื่องการทะเลาะวิวาท การขบถเสียงดัง และการใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์

3. แนวทางในการสืบทอดภูมิปัญญารำโทนสำหรับเด็กและเยาวชนบ้านเปละปลอ พบว่า เป็นแนวทางในการสืบทอดภูมิปัญญารำโทนแบบมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง และผู้สูงอายุ โดยมีกิจกรรมดังนี้ 1) ร่วมกันศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล 2) ร่วมประชุมออกแบบกิจกรรม 3) ร่วมการทดลองปฏิบัติ 4) ร่วมการติดตามประเมินผล สำหรับผลประเมินผลกิจกรรมการสืบทอดภูมิปัญญารำโทนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนบ้านเปละปลอ ตำบลดอนชมพู อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า เด็กและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจและมีพัฒนาการในการเล่นโทนและรำโทนไปในทางที่ดีขึ้น